

Stanovisko č. 1/01 k aplikačným problémom noviel

Trestného poriadku č. 272/1999 Z. z. a č. 173/2000

1. Problematika oprávnenia poškodeného podať sťažnosť podľa § 159 ods. 4, § 171, § 172 a § 173 Tr. por.

V ustanovení § 159 ods. 4 Tr. por. je výslovne uvedené, že poškodený je oprávnený podať sťažnosť proti uzneseniu o odložení veci. Poškodený nie je osobou oprávnenou na podanie sťažnosti proti uzneseniu o postúpení veci podľa § 171 ods. 1 Tr. por., proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania podľa § 172 ods.1, 2 Tr. por. a proti uzneseniu o prerušení trestného stíhania podľa § 173 ods.1, 2 Tr. por. /§ 142 ods. 1 - prvé dve alternatívy pred bodkočiarkou/.

O d ô v o d n e n i e :

V prípade uznesenia o odložení veci podľa § 159 ods. 1, § 159 ods. 2 a § 159 ods. 3 Tr. por. zákon v ustanovení § 159 ods. 4 Tr. por. výslovne ustanovuje poškodeného za osobu oprávnenú podať proti takýmto uzneseniam sťažnosť (§ 142 ods. 1 posledná alternatíva pred bodkočiarkou Tr. por.). V prípadoch uznesení o postúpení veci, zastavení a prerušení trestného stíhania v ustanoveniach § 171 ods. 2, § 172 ods. 3 a § 173 ods. 4 Tr. por. takéto výslovné oprávnenie poškodeného na podanie sťažnosti proti týmto uzneseniam chýba a preto treba vychádzať z ustanovenia § 142 ods. 1 Tr. por. - prvé dve alternatívy pred bodkočiarkou.

Právna teória i prax tento problém vyriešili tak, že ani jedno z týchto uznesení (podľa § 171, § 172 a § 173 Tr. por.) sa poškodeného priamo nedotýka ani naň nedáva podnet svojim návrhom, a preto poškodený nie je osobou oprávnenou na podanie sťažnosti proti nim. Uvedenými uzneseniami sa nerozhoduje o právach a povinnostiach poškodeného, pretože sa mu nimi nepriznáva nárok na náhradu škody.

Stanovisko generálneho prokurátora SR č. 1/95 zo 6. júna 1995 sp.zn. III Gn 6009/95 je vo vzťahu k uzneseniam o postúpení veci, zastavení a prerušení trestného stíhania z vyššieuvedených dôvodov naďalej aktuálne.

2. Otázka existencie oprávnenia prokurátora zrušiť uznesenie podľa § 159 ods. 1 Tr. por. postupom podľa § 174 ods. 2 písm. e/ Tr. por.

I. Prokurátor nemôže postupom podľa § 174 ods.2 písm. e/ Tr. por. zrušiť uznesenie vyšetrovateľa alebo policajného orgánu o odložení veci podľa § 159 ods.1 Tr. por. /vrátane opatrenia podľa § 159 ods. 1 písm. a, b/ Tr. por./.

O d ô v o d n e n i e :

Oprávnenie prokurátora zrušiť uznesenie podľa § 159

ods. 2 a 3 Tr. por. je jednoznačne zakotvené v ustanovení § 159 ods. 4 Tr. por. Jeho realizácia je zabezpečená uložením povinnosti vyšetrovateľovi a policajnému orgánu doručovať mu takéto uznesenia do 48 hodín. Z gramaticko-logického výkladu tejto právnej normy však jednoznačne vyplýva, že takýto postup vyšetrovateľa a oprávnenie prokurátora sa nevzťahuje na uznesenia o odložení vecí podľa § 159 ods. 1 Tr. por. (a samozrejme ani na opatrenia podľa § 159 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. por.). Tieto rozhodnutia prokurátor nemôže zrušiť ani postupom podľa § 174 ods. 2 písm. e/ Tr. por., lebo toto ustanovenie upravuje dozorové oprávnenia prokurátora v prípravnom konaní a nie v štádiu pred začatím trestného stíhania, ktoré je upravené v § 157 až § 159 Tr. por. Uznesenia podľa § 159 ods. 1 Tr. por., ale ani rozhodnutia podľa § 159 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. por. nebránia ani pokračovaniu v preverovaní ani začatiu trestného stíhania a vzneseniu obvinenia, lebo netvorí prekážku REI IUDICATAE. Preto ak prokurátor na základe žiadosti podľa § 159 ods. 5 Tr. por. alebo z vlastnej iniciatívy zistí, že akékoľvek rozhodnutie vydané podľa § 159 ods. 1 Tr. por. alebo podľa § 159 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. por. je nezákonné, môže vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu uložiť vykonanie ďalších úkonov potrebných na objasnenie vecí, alebo zistenie páchatela podľa § 157 ods. 2 Tr. por. bez toho, aby takéto rozhodnutie zrušoval. Rovnako mu môže dať pokyn na postup podľa § 160 ods. 1 Tr. por., alebo aj podľa § 163 ods. 1 Tr. por.

3. Problematika posudzovania postavenia oznamovateľa a poškodeného z hľadiska ich oprávnení podľa § 159 ods. 4 Tr. por.

I. Ak oznamovateľ tvrdí, že je súčasne aj poškodenou osobou a vzniknú pochybnosti o jeho tvrdení, je potrebné zisťovať existenciu niektorého zo vzťahov tejto osoby k trestnému činu v zmysle ustanovenia § 43 ods. 1 Tr. por. Ak takýto vzťah existuje, má takáto osoba postavenie poškodeného a je stranou v konaní / § 12 ods. 6 Tr. por./.

II. Ak vzniknú pochybnosti o tom, či je osoba, ktorá tvrdí, že jej trestným činom vznikol niektorý z následkov uvedených v § 43 ods. 1 veta prvá Tr. por. osobou poškodenou, je treba voči nej plniť všetky povinnosti a poskytnúť jej v celom rozsahu možnosť uplatniť jej práva v trestnom konaní, vrátane tých, ktoré sú uvedené v § 159 ods. 4 veta prvá a druhá Tr. por. O d ô v o d n e n i e : Kto je oznamovateľ jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 157 ods. 1 Tr. por. Je zrejmé, že je to akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá podala o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin oznámenie prokurátorovi, vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu (§ 158 ods. 1 Tr. por.). U oznamovateľa sa okrem tejto skutočnosti nevyžaduje žiadny iný, či ďalší osobitný vzťah k trestnému činu. U

poškodeného je tomu inak. Kto je poškodený vyplýva z ustanovenia § 43 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého musí ísť o osobu so špecifickým vzťahom k trestnému činu. V prípade, že tento špecifický vzťah existuje, má takáto osoba postavenie poškodeného, je stranou konania (§ 12 ods. 6 Tr. por.) a má viaceré práva, o ktorých sú orgány činné v trestnom konaní povinné ho poučiť a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie (§ 46 Tr. por.). Na zabezpečenie uplatnenia práv poškodeného nepochybne slúži i ustanovenie § 159 ods. 4 Tr. por.

V praxi, aj keď zrejme len zriedka sa môžu vyskytovať prípady, keď osoba oznamovateľa a poškodeného nie sú totožné. Iba výnimočne sa môžu vyskytnúť prípady, keď oznamovateľ tvrdí, že je súčasne poškodeným, pričom o opodstatnenosti takéhoto jeho tvrdenia vzniknú pochybnosti. Pri riešení takýchto prípadov je potrebné vychádzať z gramaticko-logického výkladu ustanovenia § 43 ods. 1 Tr. por. a zisťovať, či niektorý zo vzťahov osoby k trestnému činu, ktorá tvrdí, že je ním poškodená, existuje. Ak sa dospeje k jednoznačnému záveru, že takýto vzťah neexistuje, nemožno takejto osobe priznať postavenie poškodeného. Preto nevznikne ani povinnosť doručiť jej uznesenie o odložení veci podľa § 159 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por. v zmysle § 159 ods. 4 Tr. por. /veta prvá / a ani jej oprávnenie podať sťažnosť v zmysle § 159 ods. 4 Tr. por. /veta druhá/. V týchto prípadoch postačí vyrozumiť ju iba ako oznamovateľa o odložení veci a to za predpokladu, že o to požiadala v zmysle ustanovenia § 158 ods. 1 Tr. por. Ak vzniknú pochybnosti o tom, či je osoba, ktorá tvrdí, že jej trestným činom vznikol niektorý z následkov uvedených v § 43 ods. 1 Tr. por. /veta prvá/ osobou poškodenou, je treba voči nej plniť všetky povinnosti a poskytnúť jej v celom rozsahu možnosť uplatniť jej práva v trestnom konaní, vrátane tých, ktoré sú uvedené v § 159 ods. 4 Tr. por. /veta prvá a druhá/. Zužujúci výklad nemožno pripustiť.

V súvislosti s touto problematikou treba upozorniť, že jedným trestným činom môže byť poškodených aj viac fyzických, alebo právnických osôb. Môže ísť o spoluvlastníctvo, alebo napr. o prípady regresných nárokov sociálnych a zdravotných poisťovní, ktoré vznikli v súvislosti s poskytnutím nemocenských dávok a vynaloženia liečebných nákladov pri útoku na život a zdravie fyzických osôb. V týchto prípadoch je totiž poškodeným nielen fyzická osoba, voči ktorej bol trestný čin spáchaný, ale aj poisťovňa, ak si uplatňuje regresný nárok podľa § 43 ods. 2 Tr. por. v trestnom konaní. Obdobná situácia je pri regresných nárokoch poisťovne, ktoré vznikli zo zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Rovnako špecifická je tiež situácia v prípadoch zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú zamestnancovi pri plnení jeho pracovných úloh, ale tiež v prípadoch prechodu práv a povinností zo zodpovednosti za

spôsobenú škodu z toho, kto ju spôsobil, resp. z toho, komu bola spôsobená, na inú osobu, napr. na poisťovňu zo zmluvného poistenia.

4. Forma a postup pri rozhodovaní sudcu podľa § 69 ods. 5 Tr. por.

I. Rozhodnutie sudcu o nevzatí obvineného dodaného na základe príkazu na zatknutie podľa § 69 ods. 5 Tr. por. do väzby, musí mať formu uznesenia. Sudca je v takomto prípade povinný postupovať podľa § 68 ods. 2 Tr. por. a súčasne podľa § 77 ods. 2 a § 146 ods. 3 Tr. por.

O d ô v o d n e n i e :

Z ustanovenia § 69 ods. 5 Tr. por. výslovne nevyplýva povinnosť sudcu rozhodnúť uznesením o nevzatí obvineného, ktorý mu bol dodaný na základe príkazu na zatknutie, do väzby. Vzhľadom na túto skutočnosť vznikajú v praxi sudcov aplikačné problémy a s tým súvisiace rozdielne postupy. Tento stav je aj výsledkom neúplného a nedôsledného legislatívneho procesu, v ktorom sa pri ostatných novelách Trestného poriadku zrejme pozabudlo na takú úpravu § 69 ods. 5 Tr. por., ktorá by bola v súlade s ustanovením § 68 ods. 2 Tr. por. a to spôsobom, ktorý by vylučoval akékoľvek pochybnosti, resp. ktorý by neumožňoval viaceré možnosti jej výkladu.

Generálna prokuratúra SR zastáva názor, že rozhodnutie sudcu o nevzatí obvineného dodaného na základe príkazu na zatknutie podľa § 69 ods. 5 Tr. por. do väzby, musí mať formu uznesenia. Sudca je aj v takomto prípade povinný postupovať podľa § 68 ods. 2 Tr. por. a súčasne podľa § 77 ods. 2 Tr. por. a § 146 ods. 3 Tr. por. Tento názor sa opiera o záver, že návrh na vydanie príkazu na zatknutie podľa § 69 ods. 1 Tr. por. podaný v prípravnom konaní prokurátorom, treba považovať za návrh prokurátora na vztatie obvineného v prípravnom konaní do väzby v zmysle § 68 ods. 2 Tr. por. S týmto názorom sa na zasadnutí medzirezortnej súčinnostnej porady dňa 13. 12. 2000 stotožnili i zástupcovia justície.

5. Výsluch osoby podozrivej zo spáchania trestného činu po začatí trestného stíhania "vo veci" podľa § 160 ods. 1 Tr. por.

I. Po začatí trestného stíhania "vo veci" podľa § 160 ods. 1 Tr. por. vypočutie kohokolvek formou úradného záznamu o podanom vysvetlení podľa § 158 ods. 5 Tr. por. nemá oporu v zákone.

II. Po začatí trestného stíhania "vo veci" možno podozrivú osobu vypočuť s výnimkou prípadu uvedeného v § 76 ods. 4 Tr. por. len ako svedka. Skutočnosti zistené výsluchom takejto osoby ako svedka možno využiť na neskorší, prípadne následný

postup spočívajúci vo vznesení jej obvinenia. Svedeckú výpoveď osoby, ktorá sa neskôr dostane do postavenia obvineného, nemožno použiť ako dôkaz - súd ju nemôže prečítať podľa § 211 ods. 1, 2, 3 Tr. por. Pri poučení podozrivej osoby ako svedka sa nesmie opomenúť najmä ustanovenie § 100 ods. 2 Tr. por.

O d ô v o d n e n i e :

Trestný poriadok upravuje výsluch osoby po začatí trestného stíhania vo veci podľa § 160 ods. 1 Tr. por. v postavení obvineného (§ 90 a nasl.), svedka (§ 97 a nasl.) a znalca (108). Je preto zrejmé, že osobu nemožno z dôkazného hľadiska (piata hlava prvej časti Trestného poriadku) vypočúť v žiadnom inom postavení. To sa týka aj poškodeného, ktorý je stranou konania a z tohoto mu vyplývajú osobitné práva podľa § 43 a nasl. Tr. por. Ak však môže prispieť k náležitému objasneniu veci a svojou výpoveďou poskytnúť dôkaz v zmysle § 89 ods. 1 Tr. por., je treba ho vypočúť (a poučiť) ako svedka.

Trestný poriadok v ustanovení § 76 ods. 4, ods. 5, ods. 6 Tr. por. upravuje výsluch osoby podľa § 76 ods. 1 Tr. por. zadržanej alebo obmedzenej na osobnej slobode podľa § 76 ods. 2 Tr. por. v súvislosti s jej pristihnutím pri čine. V oboch prípadoch ide o osobu podozrivú zo spáchania trestného činu. Je zrejmé, že k takémuto výsluchu podozrivej osoby zadržanej alebo obmedzenej na osobnej slobode môže dôjsť iba po začatí trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 Tr. por., ku ktorému dochádza minimálne vykonaním tohoto zaistovacieho úkonu (§ 160 ods. 1, veta tretia Tr. por.). Ustanovenie § 76 ods. 5 Tr. por. výslovne ustanovuje, že aj v prípade, ak je takto zadržaná osoba vyslúchaná v čase, keď jej ešte nebolo vznesené obvinenie, treba pri jej výsluchu primerane dbať aj na ustanovenia § 91, § 92, § 93 a § 95 Tr. por. upravujúce výsluch obvineného. Je tomu tak zrejme preto, že na túto výpoveď možno prihliadnúť, avšak nie ako na dôkaz, ale iba pri rozhodovaní o tom, či takejto osobe vzniesť obvinenie, alebo nie. Ak totiž aj bez výsluchu u takto zadržanej podozrivej osoby sú splnené podmienky na vznesenie jej obvinenia podľa § 163 ods. 1 Tr. por., nie je dôvod, aby ju vyšetrovateľ vypočúval v inom postavení ako obvineného. Ak sa až výsluchom takto zadržanej osoby zistia podmienky na vznesenie jej obvinenia, vyšetrovateľ musí postupovať podľa § 163 ods. 1 Tr. por. a následne ju ako obvineného vypočúť, resp. poskytnúť jej možnosť vypovedať v postavení obvineného, pretože do väzby možno vziať iba obvineného (§ 68 ods. 1 Tr. por.). Ak sa výsluchom takto zadržanej osoby podozrenia rozptýlili a nie sú splnené zákonné podmienky na vznesenie jej obvinenia podľa § 163 ods. 1 Tr. por. a súčasne by jej výpoveď mohla prispieť k náležitému objasneniu veci

(§ 89 Tr. por.), treba ju vypočúť opäť, a to v postavení svedka, pretože len zápisnicu o tejto výpovedi možno v konaní na súde napr. prečítať podľa § 211 ods. 1, ods. 2,

ods. 3 Tr. por.

Postavenie obvineného je nezlučiteľné s postavením svedka v tom istom konaní. Preto, ak aj po vznesení obvinenia konkrétnej osobe a jej výsluchu v postavení obvineného dôjde k zrušeniu tohoto uznesenia, k zastaveniu trestného stíhania voči tejto osobe, alebo k vylúčeniu konania proti nej vedenému na samostatné konanie, je potrebné v konaní, v ktorom bola vypočutá ako obvinený, vypočuť ju v postavení svedka, ak má mať jej výpoveď dôkazný význam. Ak naopak takáto podozrivá osoba bola po začatí trestného stíhania vo veci vypočutá ako svedok a neskôr dôjde k vzneseniu jej obvinenia, musí jej byť poskytnutá možnosť vypovedať v tomto novom postavení podľa

§ 91 a nasl. Tr. por. Jej predchádzajúcu výpoveď urobenú v postavení svedka, nemožno použiť ako dôkaz.

Po začatí trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 Tr. por. je neprípustné od kohokoľvek žiadať vysvetlenie podľa § 158 ods. 5 Tr. por. a vyhotovovať o tom úradný záznam.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že ak je na podklade skutočností zistených pred alebo po začatí trestného stíhania vo veci dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, treba proti nej vzniesť obvinenie a to bez meškania (§ 163 ods. 1 Tr. por.). Následne je potrebné poskytnúť jej všetky práva, ktoré má obvinený, vrátane možnosti vyjadriť sa k obvineniu a obhajovať sa aj obsahom svojej výpovede, ktorú možno použiť ako dôkaz. Ak skutočnosti odôvodňujúce postup podľa § 163 ods. 1 Tr. por. nie sú zistené, resp. dostatočne neodôvodňujú záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, po začatí trestného stíhania vo veci ju s výnimkou prípadu uvedeného v § 76 ods. 4 Tr. por. nemožno vypočuť v inom postavení, než ako svedka. Ak v budúcnosti dôjde k zmene jej postavenia v dôsledku vznesenia obvinenia proti nej, možno skutočnosti zistené výsluchom takejto osoby ako svedka využiť na následné vznesenie obvinenia, pretože mohla využiť právo odprieť vypovedať podľa § 100 ods. 2 Tr. por. Takúto skoršiu svedeckú výpoveď osoby, ktorá sa neskôr dostane do postavenia obvineného však súd nemôže prečítať podľa § 211 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.

6. Vymedzenie pojmu "fyzická a právnická osoba" v zmysle ustanovenia § 159 ods. 5 Tr. por.

Podľa § 159 ods. 5 Tr. por. právo žiadať prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovateľa a policajného orgánu podľa § 159 ods. 1 až 3 Tr. por. má ktorákoľvek fyzická a právnická osoba bez ohľadu na to, či je oznamovateľom.

O d ô v o d n e n i e :

Okruh fyzických a právnických osôb /§ 159 ods. 5 Tr. por./, ktoré môžu žiadať prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovateľa a policajného orgánu podľa § 159 ods. 1 až 3 Tr. por. je širší, než okruh fyzických a právnických osôb

uvedených

v § 157 ods. 1 a ods. 3 Tr. por.

V § 157 ods. 1 Tr. por. totiž okrem oznamovateľa môže ísť iba o také iné osoby, ktoré treba poučiť o ich práve žiadať o preskúmanie postupu vyšetrovateľa alebo policajného orgánu podľa § 157 ods. 3 Tr. por. Z obsahu ustanovenia § 157 ods. 3 Tr. por. však vyplýva, že ide o preverovanie ich oznámení o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin. Musí teda ísť o oznamovateľa (§ 158 ods. 1 Tr. por.), resp. o oznamovateľov, ak oznámenie pre ten istý trestný čin podali viaceré osoby (a to aj postupne).

Znenie § 159 ods. 5 Tr. por. pokiaľ ide o osobu, ktorej takéto oprávnenie prislúcha sa neviaže na žiadnu podmienku, preto treba mať za to, že môže ísť o akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, nielen o oznamovateľa. Napr. môže ísť o poškodeného (ak napr. z akýchkoľvek dôvodov nepodal proti nemu uznesenie o odložení veci sťažnosť, na ktorú je podľa § 159 ods. 4 Tr. por. oprávnený), o osobu, ktorá by mohla mať postavenie osoby zúčastnenej (§ 42 Tr. por.) a v konečnom dôsledku o ktorúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá nemá žiadny vzťah k preverovanému trestnému činu, alebo k jeho následkom.

Z ustanovenia § 159 ods. 5 Tr. por. tiež nevyplýva, že by podanie takejto žiadosti bolo viazané na nejakú lehotu. Preto takúto žiadosť možno podať kedykoľvek po vydaní rozhodnutia podľa § 159 ods. 1 až 3 Tr. por. Ide vlastne o obdobnú úpravu aká je obsiahnutá v § 30 ods. 1 zákona č. 314/1996 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

7. Aplikácia § 31 Tr. por.

I. O vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania z dôvodov uvedených v § 30 ods. 1, 2 Tr. por. rozhodne podľa § 31 ods. 2 Tr. por. per analogiam uznesením ten prokurátor, ktorého sa tieto dôvody týkajú, a to aj bez návrhu. Proti takémuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, o ktorej rozhodne bezprostredne nadriadený orgán, ktorým ak ide o uznesenie prokurátora okresnej prokuratúry je krajská prokuratúra a ak ide o uznesenie prokurátora krajskej prokuratúry, je generálna prokuratúra.

II. Ak dôjde v priebehu hlavného pojednávania k vzneseniu námietky zaujatosti voči osobe prokurátora, je o tejto potrebné rozhodnúť v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. Prokurátor v konaní pred súdom, v štádiu hlavného pojednávania má špecifické postavenie, lebo vystupuje nielen ako strana, ale zároveň ako orgán činný v trestnom konaní /Rozh. NS SR sp. zn. 3 To 25/98/.

III. Uznesenie, ktoré prokurátor vyhotovil na základe návrhu niektorej zo strán v konaní, ktorým sa vylúčil alebo nevylúčil z konania, vždy musí doručiť tej strane, ktorá takýto návrh podala. Ak touto stranou nie je obvinený, uznesenie doručí aj obvinenému, ak má obhajcu, postačí

uznesenie doručiť iba jeho obhajcovi.

IV. O námietke zaujatosti vznesenej procesnou stranou, ktorá obsahuje tie isté dôvody o ktorých už bolo rozhodnuté alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne /§ 30 ods. 4/ sa už nekoná. Prokurátor je vždy povinný túto procesnú stranu o dôvodoch prečo o námietke nekoná, písomne poučiť.

Pokiaľ je vznesená námietka zaujatosti len všeobecne vo vzťahu k všetkým prokurátorom určitej prokuratúry, bez bližšej konkretizácie dôvodov, z ktorých sa zaujatosť vyvodzuje a žiada sa v nej delegovať vec inej prokuratúre, nie je potrebné postupovať podľa § 31 Tr. por., ale per analogiam podľa § 25 Tr. por. (Rozhodnutie NS SR sp. zn. Ndt 18/95, Ndt 123/97).

O d ô v o d n e n i e :

O vylúčení z dôvodov uvedených v § 30 Tr. por. rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody dotýkajú, a to aj bez návrhu. V prípade zaujatosti prokurátora je týmto orgánom v celom trestnom konaní a teda aj v preverovaní sám prokurátor.

Ak dôjde v priebehu hlavného pojednávania k vzneseniu námietky zaujatosti voči osobe prokurátora, je o tejto potrebné rozhodnúť v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. Úkony trestného konania sú všetky úkony, ktoré vykonávajú orgány činné v trestnom konaní na základe ustanovení Trestného poriadku a s ktorými je spojený vznik, zmena alebo zánik trestnoprávneho vzťahu. V zmysle tejto definície je hlavné pojednávanie súhrnom viacerých úkonov trestného konania. Je nesporné, že po podaní obžaloby a po otvorení hlavného pojednávania sa prokurátor dostáva do pozície strany, keďže jeho dispozícia s obžalobou sa obmedzí na možnosť ustúpenia od obvinenia, **avšak táto skutočnosť neznamená, že stratil postavenie orgánu činného v trestnom konaní.** Prokurátor v konaní pred súdom v štádiu hlavného pojednávania ako strana a zároveň orgán činný v trestnom konaní má práva a povinnosti upravené ustanoveniami Trestného poriadku, ktoré určujú jeho špecifické postavenie na rozdiel od ostatných strán trestného konania. Prokurátor má právo ustúpiť od obvinenia, jeho prítomnosť na hlavnom pojednávaní je obligatórna, môže žiadať, aby mu bol umožnený výsluch svedka, resp. má právo navrhnúť predvolanie svedka, pričom je potrebné poukázať na to, že **ustanovenie § 2 ods. 5 Tr. por. platí pre všetky orgány činné v trestnom konaní a to vo všetkých jeho štádiách.** Ďalším úkonom trestného konania v priebehu hlavného pojednávania je úkon podľa § 221 ods. 2 Tr. por., § 230 ods. 3 Tr. por. a v neposlednom rade je to oprávnenie prokurátora podať opravný prostriedok alebo ho výslovne vziať späť. **Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že prokurátor ako orgán činný v trestnom konaní, môže, resp. je povinný v štádiu hlavného pojednávania vykonať viacero úkonov trestného konania.** V ustanovení § 31 Tr. por. nie je priamo zakotvené, ktorým osobám sa musí doručiť uznesenie o vylúčení resp. nevylúčení prokurátora v

trestnom konaní.

Pri oznamovaní (t.j. doručovaní) takýchto rozhodnutí treba vždy vychádzať z ustanovenia § 137 ods. 1 až 4 Tr. por. Uznesenie vydané podľa § 31 ods. 2 Tr. por. sa vždy priamo dotýka obvineného. To znamená, že ak návrh na vylúčenie prokurátora v trestnom konaní podala iná osoba než obvinený, toto uznesenie musí byť vždy doručené obvinenému, resp. jeho obhajcovi resp. aj jeho zákonnému zástupcovi. Uznesenie sa doručuje okrem obvineného aj osobe, ktorá k vydaniu uznesenia dala svojim návrhom podnet, na ktorý bola podľa zákona oprávnená (napr. poškodený a pod.). Takáto osoba ako aj obvinený majú právo proti uzneseniu vydanému podľa § 31 ods. 2 Tr. por. podať sťažnosť.

Pokiaľ je vznesená námietka zaujatosti len všeobecne vo vzťahu k všetkým prokurátorom určitej prokuratúry, bez bližšej konkretizácie dôvodov, z ktorých sa zaujatosť vyvodzuje a žiada sa v nej delegovať vec inej prokuratúre, nie je potrebné postupovať podľa § 31 Tr. por., ale per analogiam podľa § 25 Tr. por. (Rozhodnutie NS SR sp. zn. Ndt 18/95, Ndt 123/97).

K ustanoveniu § 31 ods. 6 Tr. por. je potrebné uviesť, že z neho nevyplýva povinnosť vyrozumiť toho, kto tam upravenú námietku vzniesol o tom, že sa o nej nebude konať. V konaní pred súdom sa však osoba, ktorá takú námietku vzniesla, o tejto skutočnosti zrejme dozvie v rámci realizácie zásady ústnosti konania. V prípravnom konaní je však situácia iná a v prípade vznesenia takejto námietky voči vyšetrovateľovi, alebo prokurátorovi a následného nekonania o nej, by sa zrejme ten, kto ju podal v ďalšom priebehu konania domáhal jej vyhovenia podaniami podľa § 167 Tr. por., resp. podľa § 30 ods. 1 Zákona o prokuratúre o vybavovaní ktorých musí byť vyrozumený.

8. Nesplnenie povinnosti sudcu neodkladne a vhodným spôsobom upovedomiť o čase a mieste konania výsluchu zadržaného obvineného podľa § 77 ods. 2 Tr. por.

Ak sudca nesplní povinnosť podľa § 77 ods. 2 Tr. por. a neodkladne neupovedomí prokurátora vhodným spôsobom o čase a mieste konania výsluchu zadržaného obvineného, dôsledkom čoho je zmarenie možnosti podať sťažnosť podľa § 74 ods. 2 Tr. por. proti rozhodnutiu podľa § 68 ods. 2 Tr. por., rozhodnutie sudcu je nezákonné. Podanie sťažnosti pre porušenie zákona by však proti takémuto právoplatnému rozhodnutiu prichádzalo do úvahy len vo výnimočných obzvlášť zreteľa hodných prípadoch.

O d ô v o d n e n i e :

Ak si sudca nesplní povinnosť neodkladne a vhodným spôsobom upovedomiť prokurátora o čase a mieste konania výsluchu zadržaného obvineného podľa § 77 ods. 2 Tr. por., v dôsledku čoho sa prokurátor tohto úkonu nezúčastní, zmari sa tak možnosť prípadné rozhodnutie podľa § 68 ods. 2 Tr. por.

predpokladaným spôsobom prokurátorovi oznámiť a následne aj možnosť podať proti nemu sťažnosť podľa § 74 ods. 2 Tr. por.

Takéto rozhodnutie teda nadobudne ihneď po jeho vyhlásení právoplatnosť. Keďže je zrejmé, že postupom sudcu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, bol porušený zákon v ustanovení § 77 ods. 2 veta druhá Tr. por., bolo by takéto uznesenie nezákonné a prichádzala by do úvahy možnosť podať proti nemu sťažnosť pre porušenie zákona podľa § 266 a nasl. Tr. por. Takýto postup by však bol výnimočný, iba v prípadoch hodných osobitného zreteľa.

9. Vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu podľa § 233 ods. 6 Tr. por.

Ak sa obhajca obvineného nemôže zúčastniť verejného zasadnutia o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby /§ 74 ods. 2 Tr. por./ z toho dôvodu, že nebol upovedomený spôsobom uvedeným v odseku 5 § 233 Tr. por., verejné zasadnutie musí byť odročené v dôsledku procesnej prekážky brániacej jeho vykonaniu.

O d ô v o d n e n i e :

Ustanovenie § 233 ods. 6 Tr. por. jednoznačne ukladá upovedomiť obvineného a jeho obhajcu o termíne verejného zasadnutia spôsobom uvedeným v § 233 ods. 5 Tr. por. ako nevyhnutnú podmienku pre jeho uskutočnenie v ich neprítomnosti. Ak táto podmienka nebola splnená nemožno verejné zasadnutie uskutočniť v neprítomnosti obhajcu a treba ho odročiť (§ 238 Tr. por.) v dôsledku procesnej prekážky brániacej jeho vykonaniu (§ 219 ods. 1 Tr. por.).

10. Výklad ustanovenia § 163 ods. 1 veta tretia Tr. por.

Vyšetrovateľ alebo prokurátor pokiaľ vykonáva prvý výsluch obvineného v zmysle § 174 ods. 2 písm. c/ Tr. por. sám určí obvinenému dĺžku odkladu prvého výsluchu na účely prípravy obhajoby. Určenie dĺžky odkladu bude závisieť od toho, či obvinený je na slobode, /odklad môže byť aj niekoľkodňový, pokiaľ to okolnosti prípadu dovoľia/ alebo iba hodinový /pričom nesmie byť dlhší ako 24 hodín/, ak je obvinený zadržaný podľa § 75 Tr. por.

Aj u zadržanej podozrivej osoby podľa § 76 Tr. por. dĺžka odkladu prvého výsluchu nesmie byť dlhšia ako 24 hodín.

O d ô v o d n e n i e :

Primeranosť dĺžky odkladu prvého výsluchu poskytnutého obvinenému na účely prípravy jeho obhajoby nemožno posudzovať iba z hľadiska rozsahu, či závažnosti vzneseného obvinenia, či objektívnych možností zvoliť si obhajcu a poradiť sa s ním, ale aj z hľadiska plynutia 24 hodinovej lehoty uvedenej v ustanovení § 75 alebo § 76 ods. 4 Tr. por. u obvineného, ktorý o odklad svojho prvého výsluchu žiada. S prihliadnutím na všetky tieto, prípadne i ďalšie okolnosti, ktoré sa môžu vyskytnúť, musí o dĺžke odkladu podľa § 163

ods. 1 veta štvrtá Tr. por. rozhodnúť vyšetrovateľ. Toto jeho rozhodnutie je preukázateľné iba postupom prokurátora podľa § 167 Tr. por., ktorého predpokladom je žiadosť obvineného. Aj v prípade, že by s ohľadom na plynutie lehoty zadržania nebolo možné obvinenému poskytnúť taký dlhý odklad, aký požadoval, resp. aký by mohol byť považovaný objektívne za potrebný, nemohlo by to mať za následok závažnú chybu prípravného konania spočívajúcu v neposkytnutí mu práva na obhajobu, pretože účel jeho výsluchu uvedený v ustanovení § 91 ods. 1 veta prvá Tr. por. a v ustanovení § 33 ods. 1 veta prvá a druhá Tr. por. možno zabezpečiť aj neskôr. Ak by totiž pri prvom výsluchu využil svoje právo nevypovedať preto, že mu nebol poskytnutý primerane dlhý odklad na prípravu obhajoby, vyšetrovateľ mu poskytne možnosť vypovedať kedykoľvek v priebehu vyšetrovania. Navyiac mu možnosť vypovedať bude poskytnutá aj pri výsluchu sudcom podľa § 77 ods. 2 Tr. por.

11. Potreba odôvodnenia sťažnosti podanej podľa § 74 ods. 2 Tr. por.

Prokurátor je vždy povinný odôvodniť sťažnosť proti rozhodnutiu sudcu podľa § 68 ods. 2 Tr. por. a reagovať na skutočnosti v ňom uvedené v nadväznosti na obsah návrhu na vzatie do väzby.

O d ô v o d n e n i e :

Dôvody väzby, ktoré vzhľadáva prokurátor, musia byť obsiahnuté v jeho návrhu sudcovi na vzatie obvineného do väzby. Ak sudca rozhodne podľa § 68 ods. 2 Tr. por. a prokurátor podá sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu, je potrebné vždy reagovať na skutočnosti v ňom uvedené a zaujať k nim stanovisko a to buď do zápisnice podľa § 68 ods. 2 Tr. por. na verejnom zasadnutí konanom podľa § 233 ods. 5 Tr. por., alebo samostatným písomným podaním.

12. Postup podľa § 158 ods. 2 Tr. por.

Ak oznamovateľ podaním namieta zákonnosť postupu prokurátora podľa § 158 ods. 2 Tr. por. treba ho považovať a vybaviť ako podnet podľa § 30 Zákona o prokuratúre. Ak ním namieta takýto postup vyšetrovateľa, alebo policajného orgánu, treba takéto podanie považovať a vybaviť ako žiadosť podľa § 157 ods. 3 Tr. por.

O d ô v o d n e n i e :

Takýto postup vyplýva z logického a gramatického výkladu príslušných ustanovení Trestného poriadku a Zákona o prokuratúre.

13. Zisťovanie dôvodov majúcich za následok právo svedka odoprieť výpoveď podľa § 100 Tr. por.

Ak bol svedok vypočutý po začatí trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 Tr. por. a pred vznesením obvinenia podľa § 163 ods. 1 Tr. por. a následne bude vznesené obvinenie konkrétnej osobe, potom je potrebné zisťovať pomer svedka k obvinenému formou jeho vyjadrenia o tomto pomere do novej zápisnice o výsluchu.

Ak sa ďalším výsluchom svedka zistí, že má právo odoprieť výpoveď podľa § 100 ods. 1 Tr. por. a toto svoje právo využije, jeho skoršiu výpoveď zadováženú pred vznesením obvinenia nemožno použiť ako dôkaz proti obvinenému. Ak svedok nevyužije svoje právo podľa § 100 ods. 1 Tr. por. je možné jeho výpoveď zadováženú pred vznesením obvinenia použiť ako dôkaz bez toho, aby bolo potrebné jeho výsluch vykonať opätovne.

O d ô v o d n e n i e :

Začatie trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 Tr. por. umožňuje vykonávať dokazovanie podľa V. hlavy Trestného poriadku, teda aj výsluchy svedkov. Výsluch svedka je možné vykonať aj v čase, keď ešte nebolo vznesené obvinenie určitej osobe podľa § 163 ods. 1 Tr. por. Pred vznesením obvinenia však neprichádza do úvahy zisťovať pomer svedka k obvinenému. Ak však v ďalšom štádiu konania dôjde k vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe, je potrebné u svedka, ktorý bol vypočutý po začatí trestného stíhania, ale pred vznesením obvinenia zisťovať jeho pomer k obvinenému a to formou zadováženia jeho vyjadrenia o tomto pomere do novej zápisnice o jeho výsluchu.

Tento záver vyplýva z ustanovenia § 101 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého treba vždy pred výsluchom svedka o.i. zistiť aj jeho pomer k obvinenému. Povinnosť zisťovať pomer svedka k obvinenému je dôležitá preto, aby sa zistilo, či svedok má právo odoprieť výpoveď podľa § 100 ods. 1 Tr. por. Ak by sa ďalším výsluchom svedka uskutočnenom po vznesení obvinenia zistilo, že toto právo má a súčasne ho využije, potom jeho výpoveď zadováženú ešte pred vznesením obvinenia nemožno použiť ako dôkaz proti tomuto obvinenému. Ak sa však obvinený vzdá svojho práva odoprieť výpoveď, je možné jeho výpoveď zadováženú pred vznesením obvinenia, ale po začatí trestného stíhania, použiť ako dôkaz bez toho, že by bolo potrebné výsluch svedka vykonať opätovne.

14. Nariadenie ministra vnútra č. 25. z 29. júna 2000

Nariadenie ministra vnútra č. 25 z 29. 6. 2000, publikované vo Vestníku Ministerstva vnútra SR, ktoré ukladá policajným orgánom vo veciach, v ktorých konajú podľa § 160 ods. 4 Tr. por. predkladať spis na rozhodnutie podľa § 171 a § 172 Tr. por. vyšetrovateľovi /čl. 52 ods. 4, ods. 5 a čl. 27 ods. 5, 7 nar./ je v súlade s ustanovením § 160 ods. 4 Tr. por. veta posledná Tr. por.

O d ô v o d n e n i e :

Táto normatívna interná inštrukcia je v súlade s Trestným poriadkom, ktorý zaväzuje tak policajný orgán ako aj vyšetrovateľa. Ak vyšetrovateľ za predpokladu splnenia zákonných podmienok a predpokladov odmieta také rozhodnutie vydať, prokurátor mu na takýto postup dá pokyn podľa § 174 ods. 2 písm. a/ Tr. por., ktorý je pre neho záväzný i keď proti nemu môže vzniesť podľa § 164 ods. 4 Tr. por. námietky. Ak týmito námietkam ani nadriadený prokurátor nevyhoví, vec bude prikázaná inému vyšetrovateľovi. Aby k takýmto prípadom nedochádzalo, bude vhodné príslušných funkcionárov úradov vyšetrovania PZ na ustanovenie § 160 ods. 4 veta posledná Tr. por. upozorniť.

15. Oznamovanie uznesení viacerým obhajcom toho istého obvineného a plynutie lehôt na podanie opravných prostriedkov - § 41 ods. 7 Tr. por.

I. Ak sa uznesenie oznamuje vyhlásením, postačí ak sa vyhlásilo osobe, ktorej ho treba oznámiť, alebo čo len jednému z jej prípadných viacerých obhajcov. Ak sa uznesenie oznamuje doručením jeho odpisu, doručuje sa všetkým obhajcom osoby, ktorých má v tej istej veci.

II. Ak má obvinený /obžalovaný/ viac obhajcov v tej istej veci, môžu opravný prostriedok za neho /v jeho mene/ podať všetci alebo iba niektorí z nich.

O d ô v o d n e n i e :

Ak má obvinený viacerých obhajcov v tej istej veci, povinnosti a práva podľa Trestného poriadku patria každému z nich (§ 41 ods. 7 veta prvá Tr. por.). Medzi takéto práva každého z obhajcov patrí aj právo na oznamovanie uznesení orgánov činných v trestnom konaní, ktoré je upravené v § 137 Tr. por. Z ods. 2 veta prvá, § 137 Tr. por. vyplýva, že ak má osoba, ktorej treba uznesenie oznámiť obhajcu, postačí, že uznesenie bolo vyhlásené buď onej osobe, alebo jej obhajcovi. Ak sa uznesenie oznamuje doručením odpisu, doručí sa len obhajcovi. Výkladom ustanovení § 137 ods. 2 veta prvá Tr. por. a § 41 ods. 7 Tr. por. možno dôjsť k záveru, že ak sa uznesenie oznamuje vyhlásením, postačí, ak sa vyhlásilo osobe, ktorej ho treba oznámiť, alebo čo len jednému z jej prípadných viacerých obhajcov. Ak sa však uznesenie oznamuje doručením jeho odpisu, doručuje sa všetkým obhajcom takejto osoby, ktorých má v tej istej veci. Ustanovenia § 137 ods. 3 a ods. 4 Tr. por. sú špecifické a všeobecne však platí, že uznesenie sa v takýchto prípadoch oznamuje tak osobe, ktorej ho treba oznámiť, ako aj všetkým jej obhajcom v tej istej veci.

Podľa § 130 ods. 1, ods. 2 Tr. por. sa rozsudok doručí vždy obžalovanému a ak má obhajcu, odpis rozsudku sa doručí aj jemu. Ak teda má v tej istej veci obhajcov viac, treba odpis rozsudku doručiť každému z nich.

Podľa § 142 ods. 1 Tr. por. je osobou oprávnenou na podanie sťažnosti obvinený a nie jeho obhajca, ktorý môže

podať sťažnosť iba za obvineného (v jeho mene) podľa § 41 ods. 2 Tr. por. To isté platí s poukazom na ustanovenie § 246 ods. 1 písm. b/ Tr. por. aj v prípade odvolania. Ak má obvinený (obžalovaný) viac obhajcov v tej istej veci, môžu opravný prostriedok za neho (v jeho mene) podať všetci alebo iba niektorí z nich. Proti vôli obvineného môže obhajca podať opravný prostriedok iba v prípadoch uvedených v § 41 ods. 4 Tr. por. Ak sa o opravnom prostriedku už rozhodlo a napadnú ďalšie podania toho istého druhu od ďalších obhajcov, nie je potrebné o nich vôbec rozhodovať, pričom nie je rozhodujúce, či boli podané v lehote alebo nie a či sú v nich uvedené iné skutočnosti.

Ďalšou dôležitou okolnosťou je plynutie lehôt na podanie opravných prostriedkov. Podľa § 248 ods. 2 Tr. por., ak sa rozsudok doručuje tak obžalovanému, ako i jeho obhajcovi, plynie lehota na podanie odvolania od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie. To platí aj v prípade viacerých obhajcov toho istého obžalovaného v tej istej veci. Iná situácia je pri plynutí lehoty na podanie sťažnosti. Podľa § 143 ods. 1 veta za bodkočiarkou Tr. por. v prípadoch, ak sa uznesenie oznamuje tak obvinenému, ako aj jeho obhajcovi, (teda podľa § 137 ods. 3 Tr. por.) plynie lehota na podanie sťažnosti od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskôr. V ostatných prípadoch plynie takáto lehota podľa § 143 ods. 1 veta pred bodkočiarkou od oznámenia vykonaného v súlade s ustanovením

§ 137 ods. 2 Tr. por. To znamená od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najskôr bez ohľadu na to, či bolo vyhlásené obvinenému alebo jeho obhajcovi, resp. v odpise doručené čo len jednému z viacerých obhajcov toho istého obvineného v tej istej veci.

16. Ustanovenie opatrovníka podľa § 45 ods. 3 Tr. por.

Za opatrovníka môže byť ustanovená akákoľvek fyzická osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony nie je obmedzená ani jej nebola pozastavená a u ktorej nevznikne pochybnosť o tom, či bude práva poškodeného uplatňovať a vykonávať riadne a nezaujato.

O d ô v o d n e n i e :

Opatrovníkom môže byť súdny tajomník, zamestnanec orgánu štátnej správy, ale v prípade právnických osôb, najmä obchodných spoločností aj ich spoločníci, akcionári, u družstiev aj ich členovia a ak v ich mene koná kolektívny orgán, aj jeho člen.

17. Nariadenie domovej prehliadky podľa § 83 Tr. por.

Domová prehliadka je zaistovacia úkon podľa ustanovenia, ktoré je zaradené do štvrtého oddielu, štvrtej hlavy prvej časti Trestného poriadku. Podľa § 160 ods. 1 veta tretia Tr. por. sa vykonaním aj tohto zaistovacieho úkonu začína

trestné stíhanie. Preto domovú prehliadku je možné nariadiť aj pred vydaním uznesenia podľa § 160 ods. 1 veta druhá Tr. por. Po vykonaní tohto úkonu je potrebné ihneď vyhotoviť uznesenie podľa § 160 ods. 1 Tr. por. a uviesť v ňom, že trestné stíhanie bolo začaté týmto zaistovacím úkonom. Odpis uznesenia treba doručiť do 48 hodín prokurátorovi.

O d ô v o d n e n i e :

Návrhy na nariadenie domovej prehliadky pred vydaním uznesenia podľa § 160 ods. 1 veta prvá a druhá Tr. por. nemôže sudcovi podať vyšetrovateľ alebo policajný orgán. Ak by sudca na základe takéhoto návrhu vydal príkaz na domovú prehliadku, bol by tento postup i rozhodnutie nezákonné. Aj v týchto prípadoch, ktoré možno podľa § 158 ods. 4 Tr. por. považovať za neodkladný a súčasne zväčša i za neopakovateľný úkon, môže sudca vydať takýto príkaz iba na základe návrhu prokurátora (§ 83 ods. 1 veta prvá Tr. por.), pretože sa vykonaním tohoto zaistovacieho úkonu prípravné konanie začína. Sudca alebo predseda senátu môže bez návrhu prokurátora nariadiť domovú prehliadku iba v konaní pred súdom.

Uznesenie o začatí trestného stíhania vyhotovené podľa 160 ods. 1 veta štvrtá Tr. por. nemožno zrušiť podľa § 174 ods. 2 písm. e/ Tr. por., ale ak sa v akejkoľvek dobe po začatí trestného stíhania podozrenie zo spáchania trestného činu rozptýli, treba trestné stíhanie zastaviť podľa § 172 Tr. por. event. podľa § 171 ods. 1 Tr. por. vec postúpiť. Takéto uznesenia potom nadobúdajú právoplatnosť dňom, kedy boli vydané. Aj keď zákon proti nim pripúšťa sťažnosť (§ 141 ods. 2 Tr. por.) niet osoby podľa § 142 ods. 1 Tr. por. oprávnenej na podanie takejto sťažnosti, a preto treba analogicky aplikovať ustanovenie § 140 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že policajný orgán je oprávnený začať trestné stíhanie aj vykonaním tých zaistovacích úkonov, ktoré v zmysle § 160 ods. 4 Tr. por. môže vykonať. Medzi ne s výnimkou zadržania obvineného (§ 75 Tr. por.) a podozrivého (§ 76 ods. 1 Tr. por.) patria všetky ostatné, uvedené v ustanovení § 160 ods. 1 veta tretia Tr. por. zaistovacie úkony.

Ustanovenie § 160 ods. 3 Tr. por. rieši nepríslušnosť medzi vyšetrovateľmi resp. medzi policajnými orgánmi navzájom a nie vecnú príslušnosť medzi vyšetrovateľmi a policajnými orgánmi. Vecná príslušnosť policajných orgánov je vymedzená v ustanovení § 160 ods. 4 Tr. por. Výklad oboch týchto noriem teda nemôže viesť k záveru, že policajný orgán môže podľa § 160 ods. 2 Tr. por. začať trestné stíhanie podľa § 160 ods. 1 veta prvá a druhá, alebo podľa § 160 ods. 1 veta tretia a štvrtá a vykonať s tým súvisiace zaistovacie úkony vo veciach, ktoré nie sú uvedené v § 160 ods. 4 Tr. por.

18. Výkon ohliadky miesta činu podľa § 113a Tr. por.

Vypustenie odseku 2 § 113a Tr. por. novelou č. 366/2000 Z. z. má za následok, že za výkon ohliadky miesta činu zodpovedá ten orgán činný v trestnom konaní, ktorý ju vykonáva.

O d ô v o d n e n i e :

Platné znenie umožňuje vykonať tento úkon aj vyšetrovateľovi (v konaní pred súdom aj sudcovi, či predsedovi senátu), pričom v prípadoch uvedených v § 160 ods. 4 Tr. por. tieto úkony pred i po začatí trestného stíhania vykonáva policajný orgán. V ostatných prípadoch môže policajnému orgánu vyšetrovateľ na vykonanie takéhoto úkonu dať pokyn podľa § 164 ods. 1 veta druhá Tr. por. a § 157 ods. 2 veta druhá Tr. por.

19. Vzdanie sa práva podľa § 166 ods. 1 Tr. por. poškodeným.

Poškodený sa môže právne účinne vzdať práva preštudovať spisy a podať návrhy na doplnenie vyšetrovateľa kedykoľvek v priebehu vyšetrovania. Musí tak urobiť výslovne, spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosť o takomto prejave jeho vôle.

20. Rozhodnutie o splnení podmienok na konanie podľa § 302 a nasl. Tr. por.

O splnení podmienok na konanie proti ušlému rozhodne ten orgán činný v trestnom konaní, ktorý koná vtedy, keď vyhýbanie sa trestnému stíhaniu pobytom v cudzine, alebo skrývaním sa vyjde najavo.

O d ô v o d n e n i e :

V prípravnom konaní to bude spravidla vyšetrovateľ a to buď z vlastnej iniciatívy, alebo na základe pokynu prokurátora. Ide totiž o následnú realizáciu práv obhajcu v zmysle § 304 Tr. por. so všetkými dôsledkami s tým spojenými. Takéto rozhodnutie si však nevyžaduje žiadnu osobitne predpísanú formu a môže sa tak stať napr. aj ustanovením obhajcu sudcom na návrh vyšetrovateľa z dôvodu uvedeného v ustanovení § 36 ods. 1 písm. d/ Tr. por. a v prípadoch, v ktorých už obvinený obhajcu má ustanoveného z iných dôvodov alebo zvoleného, bude zrejme postačovať záznam vyšetrovateľa s upovedomením obhajcu, že sa koná proti ušlému. Preto ak prokurátor zistí, že nie sú na konanie proti ušlému splnené podmienky, neuplatní dozorové oprávnenie podľa § 174 ods. 2 písm. e/ Tr. por., ale podľa § 174 ods. 2 písm. a/ Tr. por.

21. Aplikácia § 71 ods. 6 Tr. por. vo veciach, v ktorých
boli späťvzaté obžaloby

Ustanovenie § 71 ods. 6 Tr. por. nemožno aplikovať na prípad
späťvzatia obžaloby prokurátorom podľa § 182 ods. 1 Tr. por.

JUDr. Ctibor Košťál
náместník generálneho prokurátora SR